

Raadsvoorstel

Onderwerp Vervolgfinanciering WarmteStad Noordwest fase 1 en 2a en WKO's 2025-2026
Telnr. 14 050 Bijlagen 3 GEHEIM

Registratienummer 195800-2025

Classificatie ☒ Openbaar ☐ Geheim ☐ Vertrouwelijk (bij gebruik van persoonsgegevens)

Portefeuillehouder Broeksma

Langetermijn agenda (LTA) LTA ja: ☒ Maand 9 Jaar 2025
Raad LTA nee: ☐ Niet op LTA

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- I. tot een kapitaalverstrekking in eigen vermogen aan WarmteStad B.V. ter hoogte van € 19.000.000,- voor 2025 en € 7.500.000,- voor 2026 ten behoeve van het voltooiën van fase 1 en 2a van Warmtenet Noordwest en WKO-projecten;
- II. de kapitaallasten van de kapitaalverstrekking voor 2025 vast te stellen op € 107.666,- en deze te dekken uit het Programma Energie;
- III. de kapitaallasten per 2026 vast te stellen op € 424.000,- en deze te dekken uit een voorbeslag op de begroting 2026;
- IV. in te stemmen met het voornemen van het college tot het verstrekken van garanties aan WarmteStad ten behoeve van nieuwe bankfinanciering 2025 en 2026 voor het voltooiën van Noordwest fasen 1 en 2a tot maximaal € 16.000.000,-;
- V. de toevoeging aan het weerstandsvermogen voor de storting onder besluitpunt I van € 6.625.000,- (25%) en de garantstelling onder besluitpunt IV van € 4.000.000,- (25%) te dekken uit de vrijvallende reservering van het weerstandsvermogen, door aflossing van de eerder verstrekte overbruggingslening en gedeeltelijke aflossing van WKO-leningsfaciliteiten ter hoogte van € 8.500.000,-, waarmee de kredietlimiet verlaagt van € 13.500.000,- naar € 5.000.000,-, nader te verdelen over beide leningsfaciliteiten;
- VI. de resterende reservering in het Weerstandsvermogen van € 3.750.000,- te dekken uit de Algemene Reserve;
- VII. kennis te nemen van de rapportage “WarmteStad – Businesscase Analyse” van Deloitte over de uitgevoerde second opinion.

Samenvatting

De aanleg van warmtenetten draagt in grote mate bij aan CO₂-reductie en maakt een betaalbaar, duurzaam, betrouwbaar en lokaal alternatief voor aardgas mogelijk. Hiertoe heeft de gemeenteraad op 12 juli 2023 dan ook ingestemd met een vervolginvestering voor Noordwest fase 2a. Fase 1 en 2a naderen voltooiing in de komende jaren. WarmteStad maakt nieuwe investeringen mogelijk door het aantrekken van bankfinanciering voor de afrondende fase van Noordwest fase en 2a. Vooruitlopend op het Waarborgfonds voor warmtenetten van het Rijk moet een tijdelijke gemeentelijke garantie nieuwe bankfinanciering mogelijk maken. Voor de komende jaren is aanvullend eigen vermogen nodig, waarmee WarmteStad voortvarend door kan gaan met de aanleg van fase 1 en 2a van het warmtenet Noordwest en de aanleg, uitbreiding en vervanging van WKO's.

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

Het verduurzamen van onze warmtevoorzieningen is van cruciaal belang om als gemeente richting CO₂-neutraal te gaan. De grootste invloed die we als gemeente kunnen uitoefenen, ligt in de gebouwde omgeving. De aanleg van warmtenetten is hierbij het meest effectieve instrument voor CO₂-reductie, zoals blijkt uit de CO₂-monitor van Berenschot (2023). WarmteStad, ons publieke warmtebedrijf, speelt een sleutelrol bij het realiseren van de gemeentelijke ambities zoals vastgelegd in de Transitie Visie Warmte en de doelstellingen uit het Klimaatakkoord. Daarbij wordt steeds meer duidelijk dat warmtenetten en onmisbare schakel vormen in het energiesysteem van de toekomst. Waar aanvankelijk de CO₂-reductie het voornaamste doel was om in 2014 te starten met WarmteStad, plukken we nu de vruchten van het pionierswerk omdat warmtenetten een oplossing bieden voor meer opgaven dan vooraf rekening mee werd gehouden:

- zo zijn warmtenetten beter in te passen als duurzame warmtevoorziening dan warmtepompen met de huidige netcongestie;
- worden aangesloten inwoners en organisaties minder blootgesteld aan sterke prijschommelingen op de energiemarkt en profiteren ze van zeer lage warmtenettarieven;
- worden economische kansen verzilverd door het gebruiken van lokale warmtebronnen die anders onbenut waren gebleven;
- komen zowel de revenuen als de gecreëerde werkgelegenheid ten goede aan de lokale gemeenschap.

Het warmtenet Noordwest en de WKO-netten van WarmteStad bieden een betaalbaar, duurzaam en betrouwbaar alternatief voor aardgas. Hierbij maken we optimaal gebruik van lokaal beschikbare duurzame warmtebronnen, waaronder restwarmte uit datacenters en zonthermie. Door te investeren in de uitbreiding en optimalisatie van warmtenetten, zetten we een belangrijke stap richting een CO₂-neutrale toekomst voor de gemeente Groningen.

De koploperspositie die Groningen heeft met WarmteStad trekt veel aandacht uit binnen- en buitenland. Niet alleen vanwege de praktijkvoorbeelden, maar ook omdat ervaren wordt hoe lastig het is om collectieve warmtevoorzieningen te realiseren binnen de veranderlijke en uitdagende context de laatste jaren. Naast de inherent complexe uitvoering van warmtenetten bevinden warmtebedrijven, waaronder WarmteStad, zich ook in een gecompliceerd speelveld. Nieuwe en wijzigende wetgeving, uitvoering van subsidies, financiering, sterke marktfluctuaties en veranderlijke landelijke politiek hebben grote effecten op de bedrijfsvoering van warmtebedrijven en het realiseren van de warmtetransitie. Dat vraagt enerzijds om koersvastheid en tegelijk om flexibiliteit van WarmteStad, maar ook van de Gemeente Groningen als aandeelhouder en opdrachtgever. Daarmee lukt het WarmteStad om ondanks deze uitdagingen als een van de weinige warmtebedrijven nog steeds duizenden aansluitingen te realiseren.

Hoewel we nog midden in een dynamische periode zitten komen een aantal belangrijke pijlers inmiddels in zicht die op termijn voor een beter speelveld moeten zorgen. Deze pijlers zijn:

- de invoering van de Wet Collectieve Warmte (en aanverwante wet- en regelgeving);
- beschikbaarheid van het Waarborgfonds voor de Warmtetransitie van het Rijk;
- vereenvoudiging van het subsidielandschap en -uitvoering;
- investeringen door het Rijk via de Nationale Deelneming Warmte;
- invoering van de Wet gemeentelijke instrumenten Warmtetransitie.

Na een aanloopfase van gestage groei is de trein van de warmtetransitie in Groningen inmiddels met een stevig tempo onderweg en kan WarmteStad ieder jaar duizenden woningen aansluiten op een duurzaam en betrouwbaar warmtenet. Bovengenoemde pijlers zullen op termijn de kaders en omstandigheden verbeteren, waardoor het makkelijker en betaalbaarder wordt om nieuwe warmtenetaansluitingen te realiseren. Het is van groot belang dit momentum vast te houden en niet te wachten op deze pijlers. WarmteStad heeft de zaken zowel operationeel als organisatorisch goed op orde om dit mogelijk te maken met een gezond financieel perspectief. Dit wordt ook bevestigd door het feit dat WarmteStad op dit moment kan kiezen uit meerdere banken die herhaaldelijk aangeven graag Noordwest fase 1 en 2a te willen financieren.

Door in 2025 een gemeentelijke garantie te verstrekken kan WarmteStad ruim € 51.000.000,- aan vreemd vermogen ophalen. Daarnaast zorgen we met een kapitaalstorting dat WarmteStad samen met de bankfinanciering alle seinen op groen heeft en de komende jaren met volle kracht nieuwe aansluitingen kan blijven realiseren.

Voortgang WarmteStad

WarmteStad heeft twee hoofdactiviteiten, zijnde: het warmtenet Noordwest en vijf WKO-netten (Grunobuurt, Ebbingekwartier, Europapark, Stadshavens en Suikerzijde). Binnen deze activiteiten zijn er eind 2024 ongeveer 8.000 afnemers (zowel woningen als utiliteiten). De laatste jaren is de organisatie van WarmteStad gegroeid naar 55 Fte eind 2024. Deze groei is onder andere het gevolg van het in huis brengen van taken die voorheen door of met ondersteuning van het Waterbedrijf werden gedaan. Met de inrichting van een volledig zelfstandige financiële afdeling en bijbehorende eigen boekhoud- en facturatiesystemen is WarmteStad vanaf 2025 geheel zelfvoorzienend in de uitvoering van haar taken. Met de huidige organisatie heeft WarmteStad voldoende personele capaciteit voor de exploitatie en het beheer en onderhoud van de huidige warmtesystemen, alsmede voor de uitbreiding van het Warmtenet Noordwest en van bestaande en nieuwe WKO-gebieden. De komende drie jaren (2025, 2026 en 2027) kunnen zo'n 6.000 aansluitingen (4.500 in Noordwest en 1.500 in de WKO-gebieden) worden gerealiseerd. In 2024 is gestart met de uitvoering van Suikerzijde, in 2025 volgt Stadshavens. Parallel aan de realisatie van nieuwe infrastructuur en aansluitingen werkt WarmteStad continu aan de verduurzaming van de bronnenmix. In 2024 lag het aandeel duurzaam geproduceerde warmte inclusief restwarmte uit datacenters op 41%. De levering van warmte uit het zonthermiepark Dorkwerd is recent opgestart in 2024 (daarom nog 6%). Dit aandeel zal in 2025 verder oplopen richting de 31%. Daardoor komt het aandeel duurzaam geproduceerde warmte en restwarmte voor het warmtenet Noordwest naar verwachting uit rond de 60% in 2025, waarmee de CO₂-uitstoot voor aangesloten huishoudens en organisaties substantieel is gedaald.

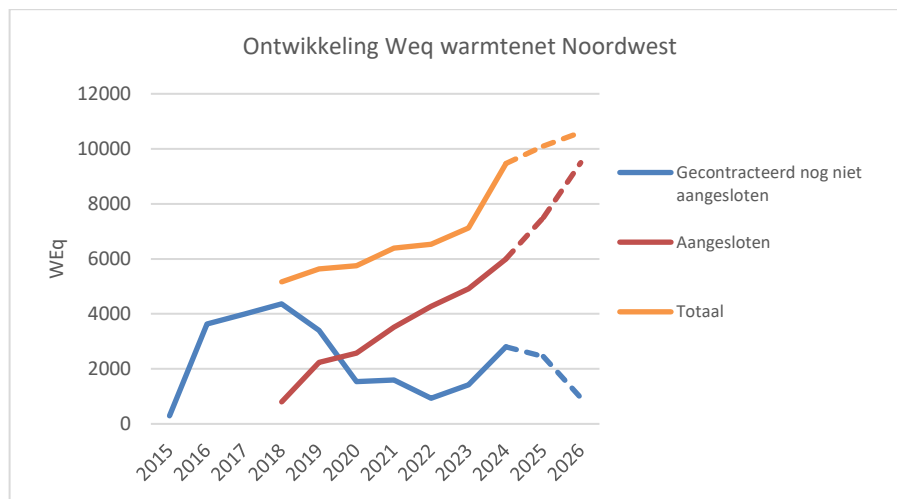
Naast een optimale uitvoering van het aansluitprogramma voor 2025 is het tijdig vastleggen van commitment en het contracteren van aansluitingen voor de volgende fasen van het warmtenet noodzakelijk. De scope voor 2025 richt zich hierbij naast de afronding van fase 1 (10.600 WEQ) op de doorgroei van het aantal woningequivalenten met 5.000 naar 15.600 in fase 2a in de periode 2026-2028.

Figuur 1: Activiteiten WarmteStad 2025

Besluitvorming Noordwest fase 1 en 2a

In juni 2019 heeft de gemeenteraad het voorstel voor het uitvoeren van het project warmtenet Noordwest vastgesteld. Het besluit betreft de bouw van een nieuwe duurzame warmtecentrale, waarbij gebruik wordt gemaakt van restwarmte van de twee nabijgelegen datacenters, de aanleg van een leidingnetwerk in de wijken Zernike, Paddepoel, Selwerd, Vinkhuizen en Kostverloren en het aansluiten van woningen en anderen gebouwen tot in totaal 10.600 woningequivalenten (WEQ). Recent heeft de RUG besloten het grootste deel van het vastgoed op de Zernike Campus aan te sluiten op het warmtenet van WarmteStad. De volledige 10.600 WEQ is inmiddels al gecontracteerd. Het jaarlijkse aansluitvolume van het resterende deel zal stevig worden opgeschaald, met ruim 1.500 nieuwe WEQ in 2025. Daarmee komt het totaal aantal aangesloten WEQ eind 2025 op ongeveer 7.500. De gemeenteraad heeft op 12 juli 2023 ingestemd de Vervolginvestering Warmtenet Noordwest fase 2a en verkenning 2b.

Figuur 2: Ontwikkeling Warmtenet Noordwest

Kapitaalinbreng afronding fase 1 en 2a

Om een solide basis te leggen onder de financiering van het voltooiën van fasen 1 en 2a is aanvullende inbreng van eigen vermogen nodig. REBEL Group heeft in opdracht van WarmteStad de business case 'afronding Noordwest fase 1/ 2a' geactualiseerd. Een actualisatie was noodzakelijk voor bancaire financiering en voor het bepalen van het benodigde eigen vermogen. De business case laat over zijn gehele looptijd een positief resultaat zien. Als deze wordt toegekend wordt de business case positiever. Op basis van de nieuwe business case is ook vast te stellen hoeveel eigen vermogen nodig is voor afronding fase 1 en 2a (tot en met 2030). Hieruit blijkt dat er meer eigen vermogen nodig is dan op basis van de vorige business case werd gedacht, namelijk € 30.000.000,- verdeeld de komende 5 jaar. Belangrijke reden hiervoor zijn de staatssteunregels vanuit de Europese Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV). Vanwege deze regels moeten investeerders in de volloophase van een warmtebedrijf veel meer eigen vermogen inbrengen dan de onderneming nodig heeft voor de feitelijke investeringen. Dit om te blijven voldoen aan de gestelde ratio's om subsidies te kunnen ontvangen. In dit voorstel wordt u gevraagd een besluit te nemen over € 19.000.000,- kapitaalinbreng voor 2025 en € 7.500.000,- voor 2026, in totaal € 26.500.000,-. Een beperkt deel kan daarmee ook ingezet worden voor de bestaande WKO-activiteiten, maar veruit het grootste deel eigen vermogen zal worden ingezet voor de realisatie van Noordwest fase 1 en 2a. Tegenover deze kapitaalstorting staat dat, met behulp van de gemeentelijke garantie, vanuit de nieuwe bankfinanciering de volledige overbruggingsfinanciering van max. € 19.000.000,- zal worden afgelost, zoals toegezegd aan de raad bij verstrekking van deze lening. Daarnaast kan door de kapitaalstorting € 8.500.000,- van de WKO-leningsfaciliteiten worden afgelost. Bij elkaar wordt richting de € 27.500.000,- aan gemeentelijke leningen afgelost door WarmteStad en staat daar een kapitaalstorting tegenover van € 26.500.000,-.

Second opinion

Omdat komende investeringen zijn gebaseerd op een nieuwe business case voor Noordwest 1 en 2a is, conform eerdere toezegging aan de raad, een second opinion uitgevoerd op deze nieuwe business case. In de periode april-juni heeft een team van Deloitte een uitvoerige analyse uitgevoerd op de nieuwe businesscase van WarmteStad die opgesteld is door REBEL. Deze analyse had betrekking op de rekenkundige werking, opzet en structuur, consistentie met brongegevens en uitgangspunten van de businesscase. De bevindingen zijn tussentijds met WarmteStad en Rebel besproken, waarna verbeteringen en correcties zijn doorgevoerd in het financiële model. Alle bevindingen genoemd in de rapportage zijn opgevolgd met een wijziging van de business case, dan wel beargumenteerd niet overgenomen. Hierdoor beschikt WarmteStad nu over een businesscase dat door een gerenommeerde partij (REBEL) is ontwikkeld en verder is geoptimaliseerd op basis van een analyse van de financiële specialisten van Deloitte.

Benodigd eigen vermogen (EV) fase 1 en 2a en WKO's	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Totaal
Miljoen euro	19,0	7,5	7,5	6,5	4,4	2,6	47,5
Totaal gevraagd besluit	26,5 door GG		Met of door andere investeringsbronnen				

Kapitaallasten per jaar (mln.)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
EV Totaal (cumulatief)	19,0	26,5	34	40,5	44,9	47,5
ROB inleenrente	1,7%	1,6%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Kapitaallasten per jaar	0,108*	0,424	0,68	0,81	0,898	0,95
<i>*bedrag is berekend over de laatste vier maanden van 2025. Afhankelijk van het feitelijke moment van de storting zal dit bedrag lager uitvallen.</i>	Door GG		Met of door andere investeringsbronnen			

Gemeentelijke garanties vooruitlopend op Waarborgfonds voor de Warmte

WarmteStad werkt op dit moment aan nieuwe bankfinanciering voor Noordwest fase 1 en 2a. De betrokken banken hebben eerder al aangegeven positief tegenover financiering in WarmteStad te staan. Inmiddels hebben ze hier kracht bij gezet hebben de banken WarmteStad een indicatief financieringsaanbod gedaan. De aanbiedingen van de banken volgt op een zeer uitgebreid traject waarin banken de business case en relevante bedrijfsinformatie uitvoerig doorlichten. Op basis hiervan is geconcludeerd dat meerdere banken met vertrouwen een financiering willen verstrekken aan WarmteStad. Door de interesse van meerdere banken kan WarmteStad kiezen voor de meest gunstige voorwaarden. Banken vragen tegenwoordig een borgstelling voor warmteprojecten. Deze kan op termijn gegeven worden door het Waarborgfonds voor de Warmte. WarmteStad werkt mee aan de testfase van het Waarborgfonds, maar zolang dit fonds nog niet operationeel is is het verstrekken van een tijdelijke garantie vanuit de gemeente noodzakelijk. Met de recente wijziging van het Treasurystatuut van de gemeente Groningen is het mogelijk geworden om gemeentelijke garanties te verstrekken op door derden aangetrokken geldleningen vanuit een publieke taak. Er is contact met de BNG en het ministerie over de vorm en voorwaarden van de garanties, zodat deze aansluiten bij het op te richten Waarborgfonds en daarmee op termijn door het Waarborgfonds ingevuld kunnen worden. Het ministerie heeft op verzoek van de gemeente Groningen schriftelijk een verklaring afgegeven waarin commitment wordt afgegeven dat verstrekte garanties door de gemeente op termijn kunnen vervallen wanneer voor de resterende looptijd van de betreffende lening een garantie wordt verstrekt vanuit het nationale Waarborgfonds voor warmtenetten.

Omdat het Waarborgfonds nu nog niet beschikbaar is, is een gemeentelijke garantie de enige tijdelijke oplossing waarmee WarmteStad nieuwe bankfinanciering kan aantrekken. Dit doen we, aansluitend bij de kapitaalverstrekking, voor 2025 en 2026. De afgegeven garantie is gelijk aan de feitelijk getrokken bankfinanciering in 2025 en 2026 tot een maximale hoogte van € 16.000.000,-. Ook voor het verstrekken van garanties geldt dat er Europese staatssteunregels van toepassing zijn. Binnen deze regels is het daardoor mogelijk om tot maximaal 80% garant te staan van het aangetrokken vreemd vermogen.

Garantieverstrekking op nieuwe bankfinanciering fase 1 en 2a	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Totaal
Benodigde bancaire financiering	7	13	16	12	0	3,4	51,4
Garantie GG op bankfinanciering (80%)	5,6	10,4					
Totaal gevraagd besluit	16,0 (max) door GG		Geheel of gedeeltelijk door Waarborgfonds Rijk, afhankelijk van het moment operationeel gaan				

De bevoegdheid van het verstrekken van garanties ligt bij het college van B&W. Het college vraagt om uw wensen en bedenkingen te geven over het voornemen om een gemeentelijke garantie te verstrekken ter hoogte van maximaal € 16.000.000,-.

Ondersteunende informatie die bijdraagt aan afgewogen besluitvorming is opgenomen in de bijlagen. Deze bijlagen bevatten onder andere bedrijfsinformatie die in vertrouwelijkheid is gedeeld met de gemeente. Onder geheimhouding op grond van art. 87 Gemeentewet juncto art. 5.1, lid 1 sub c en artikel 5.1, lid 2 sub b kan deze informatie gedeeld worden met de raad.

Kader

- Treasurystatuut 2024
- Handboek Treasury 2020

Argumenten en afwegingen

Kapitaalstorting

Op basis van de nieuwe business case en het Financieel Meerjarenplan van WarmteStad is bepaald hoeveel eigen vermogen benodigd is ten behoeve van de investeringen voor Noordwest fase 1 en 2a. Daarbij is de afweging gemaakt in wel deel van deze kapitaalbehoefte de Gemeente Groningen als aandeelhouder kan en idealiter moet voorzien. Vanwege de bredere investeringsopgave waar de gemeente voor staat en de eerdergenoemde ontwikkelingen (Waarborgfonds Rijk, wetgeving en subsidies) is geconcludeerd dat een kapitaalverstrekking t.b.v. 2025 en 2026 de meest gewenste oplossing is. Deze tijdshorizon wordt om dezelfde redenen gelijkgetrokken met de voorgenomen garantieverstrekking, die eveneens zal zijn voor 2025 en 2026 t.b.v. de bankfinanciering. De in loop van 2026 zal duidelijk worden hoe de eerdergenoemde pijlers zich zullen ontploffen en wat dit betekent voor de investeringen in WarmteStad.

Garantie

In het nieuwe Treasurystatuut 2024, dat op 18 december 2024 is vastgesteld door de raad, is naast het verstrekken van lening aan derden ook de mogelijkheid opgenomen om garanties te verstrekken op door derden bij banken aan te trekken leningen. Hierdoor is het mogelijk geworden om gemeentelijke garanties te verstrekken op door derden aangetrokken geldleningen vanuit een publieke taak. Het risico voor garanties is vergelijkbaar met het verstrekken van leningen, alleen heeft een garantie geen directe invloed op de schuldenpositie en solvabiliteit van de gemeente. Verschillende banken hebben kenbaar gemaakt geïnteresseerd te zijn om te voorzien in het benodigde vreemd vermogen dat WarmteStad nodig heeft voor de afronding van Noordwest fase 1 en 2a. Daarmee is het op basis van het Treasurystatuut niet toegestaan om een gemeentelijke lening te verstrekken indien dit ook ingevuld kan worden bij een andere geldverstrekker. De banken vragen tegenwoordig om garanties voor investeringen in warmtenetten. Om deze reden heeft het Rijk ook de taak op zich genomen om te kijken naar een oplossing in de vorm van een Waarborgfonds voor warmtenetten. De oprichting van dit waarborgfonds is gekoppeld aan de invoering van de Wet collectieve warmte. Voorlopig is het Waarborgfonds nog niet beschikbaar en is de gemeente de aangewezen partij om middels een garantie nieuwe bankfinanciering mogelijk te maken voor WarmteStad. Hiervoor is de afweging gemaakt over het af te dekken bedrag van de nieuwe bankfinanciering. Aansluitend bij de kapitaalstorting is gekozen om de garantie af te geven op de jaren 2025 en 2026 tot het maximale benodigde vreemd vermogen van € 16.000.000,-. Voor deze tijdsperiode is gekozen om de financiële lasten en exposure voor de gemeente te beperken en met de verwachting dat binnen deze termijn het Waarborgfonds operationeel is en voor de resterende jaren 2027-2030 de het risico op de bankfinanciering kan afdekken middels een garantiestelling.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

In een nauwe samenwerking tussen WarmteStad, de gemeente, de woningcorporaties en Grunneger Power worden uitvoerige participatietrajecten opgezet om bewoners te betrekken in warmtenetprojecten. Wanneer blijkt dat er voldoende interesse is voor een aansluiting wordt een project verder in gang gezet.

In het kader van het Omgevingsprogramma Warmte dat in ontwikkeling is wordt ook een uitgebreid participatietraject doorlopen om inwoners, bedrijven en organisaties de kans te geven om mee te denken in het Groningse beleid voor de warmtetransitie. Als onderdeel van het participatietraject voor het Omgevingsprogramma Warmte is gebruik gemaakt van het inwonerspanel Groningen Gehoord. Uit dit onderzoek van begin 2025 blijkt dat 63% van de 5.000 respondenten (zeer) positief staat tegenover het doel 'gemeente Groningen aardgasvrij'. Bijna een kwart van de respondenten staan neutraal tegenover dit doel. Een groot deel hiervan geeft aan in eerste instantie positief te staan tegenover dit doel, maar zorgen te hebben over de praktische uitvoerbaarheid en kosten voor individuele huishoudens. Ongeveer een tiende van de respondenten geeft aan al aardgasvrij te wonen, waarvan 85% hier (zeer) tevreden over is. Dit zijn huishoudens die zijn aangesloten op een warmtenet, WKO-systeem of individuele elektrische oplossing. Ruim 30% van de respondenten die een voorkeur heeft een voor een techniek aardgasvrij verwarmen geeft aan te kiezen voor een aansluiting op een warmtenet. Dit aandeel is het hoogste in de wijken in het noordwesten van de stad, waar nu ook het warmtenet wordt gerealiseerd. 35% van alle respondenten geeft aan niet voldoende kennis te hebben om een voorkeur aan te geven.

Financiële consequenties

Effect op baten en lasten voor de gemeente

- Kapitaalinbreng: Het verstrekken van kapitaal van € 19.000.000,- voor 2025 leidt tot een kapitaallast van € 107.666,- o.b.v. een rente-omslagpercentage (ROP) 1,7%. Deze kapitaallast wordt gedekt vanuit het Programma Energie.

- Kapitaalbreng: De kapitaalverstrekking voor 2026 bedraagt € 7.500.000,-. De totale structurele kapitaallast voor 2026 (1,6% ROP) bedraagt € 424.000,-. De dekking voor de kapitaallast voor 2026 wordt gedekt middels een voorbeslag op de begroting 2026.
- Garantie: Er komen geen financiële lasten voort uit de garantieverstrekking, los van de eigen reservering in het weerstandsvermogen. Wel zijn er baten in de vorm van een borgstellingsprovisie die WarmteStad aan de gemeente betaald.

Effect op solvabiliteit van de gemeente

- Kapitaalbreng: De kapitaalverstrekking van € 26.500.000,- heeft een negatief effect op de solvabiliteit. De werkelijke stand van de solvabiliteit per 31 december 2024 bedroeg 12,8%. Met de voorliggende kapitaalverstrekking daalt de solvabiliteit naar 12,7%.
- Garantie: Het verstrekken van de garantie van € 16.000.000,- heeft geen effect op de solvabiliteit.

Effect op weerstandsvermogen gemeente

We hanteren bij de bepaling van het weerstandsvermogen het kader 'weerstandsvermogen en risicomanagement'. Op basis hiervan houden we voor verstrekkingen aan WarmteStad als geheel een reservering van 25% aan in het weerstandsvermogen.

1. Kapitaalbreng: De benodigde reservering voor de kapitaalverstrekking komt uit op € 6.625.000,-.
2. Garantie: De benodigde reservering voor de garantie komt uit op € 4.000.000,-.

Als gevolg van de garantieverstrekking en de kapitaalstorting kan WarmteStad richting de € 27.500.000,- aflossen aan leningen die door de Gemeente Groningen zijn verstrekt. De benodigde reserveringen in het weerstandsvermogen kunnen daarmee grotendeels worden gedekt vanuit het vrijvallend weerstandsvermogen van eerder verstrekte overbruggingsfinanciering die vanuit de nieuwe bankfinanciering volledig wordt afgelost en door aflossing van € 8.500.000,- van de gemeentelijke WKO-leningsfaciliteiten. Naast de vrijvallende reservering in het weerstandsvermogen die ingezet kan worden t.b.v. de kapitaal- en garantieverstrekking blijft nog restant over van € 3.750.000,- dat aanvullend gereserveerd moet worden in het weerstandsvermogen, te dekken uit de Algemene Reserve.

Waardering

Op basis van een nieuwe business case, opgeleverd in februari 2025 door REBEL Group, is een nieuwe berekening gemaakt van de ondernemingswaarde van WarmteStad. Hierin is geconcludeerd dat de aanloopverliezen die WarmteStad de afgelopen jaren maakt niet worden gezien als duurzame waardevermindering. Dit gezien de uitkomsten van de geactualiseerde business case van het warmtenet Noordwest fase 1 en 2a en de WKO's positieve rendementen voor de gemeente als aandeelhouder laten zien. Op basis van het voorgaande en het feit dat rente en aflossingen van leningen aan WarmteStad tijdig worden ontvangen is ook het vormen van een voorziening op leningen niet aan de orde.

Verstrekt:	Vreemd vermogen (kasgeldfaciliteiten)	Garanties	Eigen vermogen
1. WKO Stadshavens project (warmte)	€ 4.000.000, -		
2. Warmtenet Noordwest fase 1			€ 7.000.000, -
3. Agiostorting Warmtenet Noordwest			€ 4.300.000, -
4. Omzetting WKO-lening in Agio Kapitaal			€ 4.625.000,
5. Additionele Agiostorting t.b.v. WKO			€ 1.500.000, -
6. Kapitaal Eigen Vermogen Warmtenet Noordwest fase 2a: agio gemeente Groningen			€ 3.500.000, -
7. Kapitaal Eigen Vermogen Warmtenet Noordwest fase 2a: preferente aandelen gemeente Groningen			€ 7.000.000, -
8. WKO De Suikerzijde	€ 7.000.000, -		
9. WKO Stadshavens verhoging kredietlimiet	€ 2.500.000, -		
10. Overbruggingsfinanciering	€ 6.000.000, -		
11. Ophoging overbruggingsfinanciering	€ 13.000.000, -		

Totaal verstrekt	€ 32.500.000,- kredietlimiet (stand per 19 jun. 2025: €18.100.000).		€ 27.925.000, -
Nu voorgesteld besluit:			
12. Kapitaal Eigen Vermogen Warmtenet Noordwest 1 en 2a en WKO's ('25-'26)			€ 26.500.000,-
13. Garantie financiering Noordwest fase 1 en 2a		€ 16.000.000	
14. Aflossing kasgeldfaciliteit Overbruggingsfinanciering vanuit nieuwe financiering	-€ 19.000.000,-		
15. Verlaging kredietlimiet kasgeldfaciliteiten WKO Stadshavens en De Suikerzijde (i.v.m. omzetting in eigen vermogen)	-€ 8.500.000,-		
Totaal generaal	€ 5.000.000, -	€ 16.000.000	€ 54.425.000, -*

**In verband met de beëindiging van geothermie is een voorziening op de deelneming gevormd van € 2.929.000,-.*

Overige consequenties

Kapitaalstorting

Als gevolg van de aandelenuitgifte voor de kapitaalstorting door de Gemeente Groningen zal niet langer sprake zijn van een gelijke zeggenschapsverhouding tussen beide aandeelhouders. Na een positief besluit door de raad zullen de gemeente en het waterbedrijf nadere afspraken maken over de aandelenverhouding.

Garantie

Met nieuwe bankfinanciering kan WarmteStad het warmtenet Noordwest fase 1 en 2a realiseren. In afwezigheid van het Waarborgfonds van het Rijk kan de gemeente tijdelijk een oplossing bieden door te voorzien in de door de banken gevraagde garantie voor nieuwe financiering. Het verantwoordelijk ministerie heeft schriftelijk commitment afgegeven dat de garantie op termijn door het Waarborgfonds ingevuld kan worden. Door nauwe samenwerking, toezicht en zorgvuldig uitgewerkte voorwaarden en zekerheden is het risico op een garantie voor de gemeente aanvaardbaar. Zowel WarmteStad als de gemeente zijn nauw betrokken bij de landelijke ontwikkelingen in wetgeving, financiering en subsidies. Door de uitdagingen te agenderen en mee te werken aan de oplossingen die nodig zijn vanuit het Rijk moet een gezond toekomstperspectief ontstaan voor de warmtesector.

Vervolg

- 2025 WarmteStad rond bankfinanciering af voor Noordwest fase 1 en 2a m.b.v. gemeentelijke garantie
- 2025 WarmteStad bereid een voorlopige aanvraag voor welke ingediend wordt bij de Europese Commissie t.b.v. subsidie uit het Europese Just Transition Mechanism voor Noordwest fase 2b.
- 2026 beoogde besluitvorming over investering Noordwest fase 2b
- 2026/2027 herijking financiering WKO's Stadshavens en Suikerzijde

Lange Termijn Agenda

Ja, september 2025

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Roelien Kamminga

secretaris,
Sander Gerritsen

Dit raadsvoorstel is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.